Regionaal Archief
Alkmaar

Jaarstukken 2023

INHOUDSOPGAVE

		PAGINA
Inleiding en vaststelling		3
1.	Jaarverslag	5
1.1	Programmaverantwoording	5
1.1.1	Baten en lasten Regionaal Archief 2023	13
1.2	Paragrafen	14
1.2.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	14
1.2.2	Bedrijfsvoering	16
1.2.3	Beleidsindicatoren	16
1.2.4	Onderhoud kapitaalgoederen	17
1.2.5	Financiering	17
1.2.6	Overzicht Overhead	19
1.2.7	Verbonden partijen	19
1.2.8	Vennootschapsbelasting	19
2.	Jaarrekening	20
2.1	Balans	21
2.2	Programmarekening	22
2.3	Analyse rechtmatigheid	23
2.4	Toelichtingen	25
2.4.1	Grondslagen financiële verslaglegging	25
2.4.2	Toelichting op de balans	27
2.4.3	Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen	31
2.4.4	Toelichting op de programmarekening	32
2.4.5	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-) publieke sector	36
3.	Overige gegevens	
3.1	Rechtmatigheidsverantwoording	38
3.2	Controleverklaring	39
Bijlage 1 Gemeentelijke bijdrage per gemeente 2023		*43*
Bijlage 2 Overzicht Baten en lasten per taakveld 2023		*44*

INLEIDING EN VASTSTELLING

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2023 van het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar aan.

Deze verantwoording is opgemaakt conform de richtlijnen die in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn opgenomen. In de jaarrekening is waar nodig per balans- en exploitatie-post een toelichting opgenomen in relatie tot in de Programmabegroting 2023 opgenomen bedragen.

Het resultaat voor bestemming bedraagt € 36.703 negatief.

Bij het aanbieden van de jaarstukken zullen wij een voorstel doen voor de bestemming van dit resultaat.

Alkmaar, 4 april 2024

Het Dagelijks Bestuur van het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar.

Vaststelling

Conform het gestelde in artikel 26 van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar, zal door het Algemeen Bestuur van het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar in zijn openbare vergadering van 10 juli 2024 de Jaarstukken 2023 worden vastgesteld.

A. Schouten
Voorzitter

P.J. Post
Secretaris-directeur

1. Jaarverslag

1.1 Programmaverantwoording Regionaal Archief

'Wat willen we bereiken?'

Het Regionaal Archief (Regionaal Historisch Centrum Alkmaar) is een gemeenschappelijke regeling die wordt gevormd door 9 gemeenten in Noord-Holland Noord (Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Heiloo, Hollands Kroon, Schagen en Texel). Het Regionaal Archief voert de archiefwettelijke taken uit voor de aangesloten gemeenten. De gemeenten dragen de lasten van de organisatie. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier draagt bij op basis van een bilaterale overeenkomst.
Naast de archieven van de deelnemers, beheert het Regionaal Archief een groot aantal archieven van particuliere organisaties uit de regio.

Overheidsarchieven zijn het geheugen van de gemeentelijke organisatie en vormen daarmee een belangrijk hulpmiddel om de eigen activiteiten betrouwbaar uit te kunnen voeren. Daarnaast zijn de archieven van groot belang voor de belangen van de individuele burger en het goed functioneren van de democratie. Tevens zijn ze een belangrijke bron voor de geschiedenis. Om die reden stelt de Archiefwet 1995 regels aan het beheer en behoud van archiefbescheiden van de overheid. Een zorgvuldig geselecteerd deel van de overheidsarchieven wordt blijvend bewaard. Na uiterlijk twintig jaar zijn ze in beginsel voor iedere burger openbaar.

Kerntaken

Het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar voert voor de aangesloten gemeenten de wettelijke taken uit zoals beschreven in de Archiefwet 1995:

- De in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers in een goede, geordende en toegankelijke staat te beheren (artikel 30 Archiefwet 1995) en het kosteloos verstrekken van inzage daaruit aan het publiek (artikel 14 Archiefwet 1995);
- Het toezicht uitoefenen op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht (artikel 32 Archiefwet 1995);

Naast deze taken heeft de gemeenschappelijke regeling ook nog de opdracht tot het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen van een zo compleet mogelijke collectie bronnenmateriaal op dit gebied (artikel 4 GR RHCA 2018).

Dit komt neer op de volgende taken:

- acquisitie, inventarisatie, bewaring en beheer van archivalia, zowel analoog als digitaal;
- analoge archivalia in goede staat bewaren, hetgeen goede bewaaromstandigheden vereist in een veilig depot met klimaatbeheersing (een archiefbewaarplaats die voldoet aan de wettelijke eisen);
- opslaan van digitaal gevormde archieven in een aan de archiefwet voldoend e-depot;
- conserveren en restaureren van de archivalia en collecties;
- het in stand houden en ontsluiten van een wetenschappelijke bibliotheek en een topografisch-historische atlas;
- het periodiek uitvoeren van inspecties bij de aangesloten gemeenten op het beheer van het niet overgebrachte archief;

- het uitvoeren van controle op tijdige en ordelijke overbrenging van de daarvoor in aanmerking komende archieven;
- beschikbaar stellen van informatie, aan bezoekers op de studiezaal en via website en social media;
- educatieve activiteiten, zowel voor scholen als voor volwassenen;
- bevorderen van lokale en regionale geschiedbeoefening, o.m. door (verlenen van medewerking aan) historische publicaties, tentoonstellingen en evenementen.

In het kader van de bovenstaande taken en conform het vigerende beleidsplan is in 2023 extra aandacht geschonken aan de volgende beleidslijnen[1]:

1. Het verder ontwikkelen van een e-depot en het aansluiten van de gemeenten op deze voorziening voor het duurzaam bewaren van digitale archieven (zie pagina 8).

2. Het vergroten van de digitale dienstverlening aan zowel de burger als de aangesloten overheden, door het verder ontwikkelen van bestaande producten (zoals 'digitaliseren op verzoek', het geschiedenislokaal en het e-loket bouwdossiers), waarmee een meer vraaggestuurde digitale dienstverlening gerealiseerd wordt (zie pagina 8-9).

'Wat hebben we gedaan?'

Acquisitie, inventarisatie, bewaring en beheer

Vanuit Archiefwet 1995: het bewaren in goede, geordende en toegankelijke staat van overheidsarchieven, particuliere archieven en collecties en het toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte archieven bij de aangesloten gemeenten en enkele andere openbare lichamen.
Dit met de volgende doeleinden:

- bewijs en geheugen voor overheid en burger
- tijdige en ordelijke overbrenging van archieven naar de archiefbewaarplaats
- geschiedschrijving en bewaring van het culturele erfgoed.

Kengetallen/indicaties	werkelijk 2022	begroot 2023	werkelijk 2023
Archieven (in m1):			
- overgebrachte archieven gemeenten	430	300	64
- aanwinsten overige archieven	65,8	50	98
Digitale archieven (in Gb)			
- archief gemeenten en particulier	-[2]	-	591[3]
Wetenschappelijke bibliotheek (in aantal titels):			
- aantal aanwinsten	324	300	357
- aantal beschrijvingen	792	500	687
Topografisch-historische atlas:			
- aantal aanwinsten (collecties)	66	70	64
- aantal beschrijvingen	5.792	7.000	6.132

[1] Voor een gedetailleerder overzicht van alle activiteiten wordt verwezen naar het los hiervan opgestelde overzicht van activiteiten, het *Jaarverslag 2023*.
[2] Pas sinds dit jaar zijn de cijfers representatief.
[3] Eind 2023 is er circa 1,3 Tb geplaatst in het e-depot.

Depotgebruik (in meters, totaal beschikbaar: 18.589 m1)

Kengetallen/indicaties	werkelijk 2022	begroot 2023	werkelijk 2023
Archieven & Collecties Regionaal Archief	13.526	14.000	13.943
Hoogheemraadschap Noorderkwartier	818	825	826
Verhuur derden	1.458	2.400	1.314
Totaal	***15.802m1***	***17.225m1***	***16.083m1***

Omvang e-depot (in gigabyte))

Kengetallen/indicaties	werkelijk 2022	begroot 2023	werkelijk 2023
Archieven & Collecties Regionaal Archief	729	-	1.320
Totaal	***729 Gb***	***-***	***1.320 Gb***

Sinds de ingebruikname van het depot in 2013 wordt er ruimte aan derden beschikbaar gesteld om de lasten voor huisvesting te dempen. Het verloop van de inkomsten in het kader van verhuur van ruimte aan derden is:

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
€	216.000	245.000	290.000	279.000	149.000	144.000	160.000	155.000

Als gevolg van het aflopen van een groot contract, zijn de opbrengsten i.v.m. de verhuur van ruimte aan derden sinds eind 2019 aanzienlijk lager.

Huisvesting Bergerweg in m2:

Kantoor- en publieksruimten (BVO)	1.591 m^2
Depotruimte (BVO)	2.586 m^2

Digitaal depot (e-depot)

Om de 'digital born'-archieven op een verantwoorde manier te bewaren is een e-depot noodzakelijk. Het e-depot van het Regionaal Archief functioneert inmiddels en wordt doorontwikkeld en is als voorziening en als dienst ingebed is in de organisatie.
Met dit e-depot kunnen we de wettelijke taken, die het Regionaal Archief namens de gemeenten op dit gebied uitvoert, op een goede en verantwoorde manier vervullen. Zo zijn er in 2023 digitale archieven van de gemeenten Dijk en Waard en Hollands Kroon overgebracht. Van de digitale particuliere aanwinsten verdient het archief van de Bergense kunstenaar Jaap Min vermelding, evenals de archivering van de website van de het dorp Groeneveld, dicht bij Schagen.

Het *E-loket Bouwdossiers,* een web-portaal waarmee de bouwvergunningen (o.a. tekeningen en berekeningen) makkelijk digitaal kunnen worden aangevraagd en online worden ingezien door zowel

de ambtenaar als de inwoner, is in 2023 verder uitgebreid. De aansluiting van de gemeente Schagen is afgerond, die van de gemeente Alkmaar grotendeels. Van andere gemeenten zijn aanvullingen verwerkt. Hiermee zijn 8 van de 9 gemeenten aangesloten op het e-loket Bouwdossiers. Daarnaast is er ook aan de doorontwikkeling van het e-loket gewerkt, waarmee gewenste functionaliteiten zijn toegevoegd.

In 2023 is het aantal door onszelf gescande bouwdossiers uitgebreid tot 8.494 (2022: 7.384). Vanwege de overbrengingen van reeds gedigitaliseerde bouwdossiers staan er eind 2023 215.328 bouwdossiers online (eind 2022: 170.638). Ook het aantal downloads is daardoor flink toegenomen: sinds 2016 zijn er ruim 288.000 (stand 2022: 197.000) downloads uitgevoerd.

Digitaliseren op verzoek: Deze mogelijkheid om vanuit huis gratis een archiefstuk te laten scannen was zeker in deze coronaperiode voor velen een uitkomst. Daarnaast wordt op deze manier in de geest van de Wet open overheid (WOO) en de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who) de openbaarheid en raadpleegbaarheid van stukken optimaal, ook op afstand. In het afgelopen jaar zijn voor klanten 169 (2022: 185) archiefstukken in dit kader gedigitaliseerd. Daarnaast zijn er op verzoek van aangesloten gemeenten ca. 190 (2022: 225) dossiers gescand. Totaal zijn er dus circa 359 (2022: 410) dossiers en archiefstukken gedigitaliseerd.

Toezicht & Inspectie

Het Regionaal Archief is belast met het toezicht op de nog niet overgebrachte archiefbescheiden bij de deelnemende gemeenten (art.32 Archiefwet 1995). Door de voortschrijdende digitalisering van werkprocessen bij gemeenten, met als gevolg een verdieping en verbreding van de inspectietaken, is deze toezichtstaak verzwaard.

In 2023 is het volgende gerealiseerd:

- Op basis van de door de VNG ontwikkelde Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) is verslag uitgebracht aan de aangesloten gemeenten en de dagelijkse besturen van de GGD Hollands Noorden en Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Daarbij is een benchmark opgesteld die is verspreid onder de aangesloten gemeenten.
- Er zijn aspectinspecties uitgevoerd bij de gemeenten Den Helder en Texel, gericht op de archiefruimtes.
- In de tweede helft van 2023 zijn er bij de gemeente Dijk en Waard en de BUCH-gemeenten inspecties gehouden inzake de toetsing van het zaaksysteem en daaraan gekoppelde taak specifieke applicaties (TSA's). Namens de archivaris zijn de gedane bevindingen gerapporteerd aan het college van B&W van de gemeente Dijk en Waard. Begin 2024 worden de gedane bevindingen gerapporteerd aan de colleges van B&W van de BUCH-gemeenten.
- In de tweede helft van 2023 hebben er Strategisch Informatie Overleggen (SIO's) plaatsgevonden bij de gemeenten Dijk en Waard, Schagen en Texel.
- In het kader van het toezicht op de niet-overgebrachte archieven heeft de gemeentelijke archiefinspectie de Sector Interbestuurlijk Toezicht van de Provincie Noord-Holland ondersteund in de uitvoering van haar (inspectie)werkzaamheden.
- Verschillende vernietigingslijsten van gemeenten/GR zijn beoordeeld, waarvoor hiervoor machtigingen tot vernietiging zijn afgegeven.

Naast de toezichthoudende taak heeft het Regionaal Archief ook een wettelijke adviestaak. In het kader daarvan zijn de volgende adviezen uitgegaan:

- Op grond van de beheerregelingen en de gemeente Texel en de BUCH-gemeenten heeft de archivaris (voorbereidende) adviezen uitgebracht over het voorgenomen besluit van die

organisaties om archiefbescheiden te gaan vervangen door digitale reproducties. Uitgevoerd door Team Archiefinspectie.
- In het kader van het toezicht op de niet-overgebrachte archieven heeft Team Archiefinspectie de ontwikkelingen gevolgd bij de BUCH-gemeenten, de gemeenten Den Helder, Dijk en Waard, Schagen en de gemeenschappelijke regeling Zaffier. Waar nodig zijn kaders gesteld en is advies gegeven.
- Team Archiefinspectie heeft het hele jaar door advies (binnen de kaders van archiefwet- en regelgeving) gegeven over selectie, vernietiging, vervanging, vervreemding, overbrenging, bewaarstrategie, kwaliteitszorg en (digitaal) informatiebeheer.

Beschikbaar stellen van informatie: bezoekers & gebruikers

Het publiek, dat op grond van de Archiefwet 1995 inzage verlangt van archiefbescheiden, moet daartoe faciliteiten worden geboden en bij het zoeken naar informatie terzijde worden gestaan. Daarnaast tracht het Regionaal Archief de lokale en regionale geschiedbeoefening te bevorderen.

Het Regionaal Archief zet in op kwalitatieve en efficiënte dienstverlening aan de bezoekers, zowel de fysieke bezoekers in het pand als bezoekers cq. gebruikers van website en social media.

De geformuleerde doelen waren:
- Meer inzetten op publieksparticipatie, zowel in het pand als via internet;
- Vergroting van het bereik door inzet van sociale media;
- Klanttevredenheid bovengemiddeld.

Door de publieksparticipatie wil het Regionaal Archief zich ontwikkelen tot een 'historische werkplaats', waar de in geschiedenis geïnteresseerde bezoeker niet alleen de geschiedenis bestudeert, maar ook helpt deze toegankelijk te maken en de resultaten van het onderzoek uit te dragen.
Op deze manier hoopt het Regionaal Archief andere in geschiedenis geïnteresseerden te verleiden tot het inzien van de publicaties of een bezoek aan website, studiezaal en expositie. Ook de educatieve activiteiten, zowel voor scholieren als volwassenen, speler hierbij een grote rol.

Daarnaast heeft het Regionaal Archief ook de plicht om te voldoen aan het wettelijk recht dat elke burger heeft om de archieven die het Regionaal Archief Alkmaar beheert kosteloos te raadplegen. Hiertoe kan men vier dagen per week terecht in de studiezaal.

Gerealiseerd:	**werkelijk 2022**	**begroot 2023**	**werkelijk 2023**
Aantal bezoeken studiezaal	2.239	3.500	2.497
Educatie (aantal leerlingen)	926	-	869
Rondleidingen, presentaties, evenementen (intern)	192	-	750
Cursussen	77	-	111
Externe activiteiten	1024	-	1267
Totaal bezoekers	**4.458**	**-**	**5.494**

Aantal paginaweergaven website	3.783.725	4.600.000	3.274.195
Aantal 'volgers' Facebook	5.408	5.500	5.562
Aantal 'volgers' X (voorheen Twitter)	2.386	2.500	2.387
Aantal 'overige socials' (Instagram, YouTube etc.)	6.863	-	7.400
Aantal chats	326	-	383
Aantal telefonische vragen via studiezaal	627	-	600

De grote daling van het gebruik van de website is grotendeels te wijten aan de overgang naar een nieuwe versie van Google Analytics. Het gebruik van social media laat een lichte stijging zien.

Het studiezaalbezoek is in 2023 met 10% gestegen ten opzichte van 2022, maar blijft nog achter bij de bezoekcijfers van voor corona. Ook het aantal aangevraagde dossiers in de studiezaal is gestegen: **5157** t.o.v. van 4.197 in 2022, dit is exclusief de aanvragen voor bibliotheek en atlas.
In 2023 is extra aandacht uitgegaan naar de ontvangst van volwassen bezoekers, bijvoorbeeld door de gratis 'feestrondleiding' die iedere eerste maandag van de maand plaatsvond in het kader van de viering van 450 jaar Alkmaar Ontzet. Nieuw waren ook de ontvangst van 'nieuwe inwoners' die in het kader van hun taal- en inburgeringscursus het archief bezochten. Het aantal leerlingen dat het archief bezocht daalde iets nadat er in 2022 een 'inhaalslag' van schoolexcursies kwam toen de coronamaatregelen werden opgeheven.

Capaciteit van de studiezaal in m^2	238
Maximumaantal bezoekers tegelijkertijd	46
Openstelling van de studiezaal in dagdelen	8x per week

Digitalisering

De gestelde doelen waren:
- Verdere digitalisering van primaire bronnen;
- Mede met behulp van de inzet van vrijwilligers deze gedigitaliseerde bronnen ontsluiten via internet;
- Het gebruik van deze bronnen promoten, door marketing en educatie.

Gerealiseerd:	**werkelijk 2022**	**begroot 2023**	**werkelijk 2023**
Aantal pagina's digitaliseren:			
• bibliotheek (kranten, adresboeken en tijdschr.)	96.733	25.000	17.386
• atlas (prenten, foto's, tekeningen, kaarten etc.)	8.976	5.000	11.700
• archieven (o.m. genealogische bestanden)	58.000	75.000	55.000

In 2023 zijn de bestanden van de burgerlijke stand van alle (voormalige) gemeenten digitaal beschikbaar.
De aan de bibliotheek toegevoegde pagina's betreffen voornamelijk scans van de Bergense krant *Duinstreek* (1971-1990, ca. 15.000 pagina's). Verder zijn er weer ruim 2.000 pagina's van tijdschriften van de historische verenigingen uit ons werkgebied toegevoegd aan de viewer.

In 2023 hebben ca. 40 vrijwilligers gewerkt aan het toegankelijk maken van de genealogische bronnen, de bouwvergunningen en de beeldbank.

Op dit moment bevat de database 2.858.917 (2022: 2.652.166) persoonsnamen.
Een andere groep van circa 25 vrijwilligers heeft gewerkt aan het transcriberen van historisch belangrijke archiefbronnen.

Steeds meer regionale bronnen zijn op deze manier 24 uur per dag en 7 dagen per week beschikbaar voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van zijn of haar woon- en/of geboorteplaats en –streek.

Bevorderen van lokale en regionale geschiedbeoefening

Om de doelstelling te bereiken wordt gestreefd naar samenwerking met de lokale partijen. Het belangrijkst hierbij is het beschikbaar stellen van de infrastructuur van het Regionaal Archief voor met name historische verenigingen, t.w.:

- Beschikbaar stellen van de digitale infrastructuur (o.m. de beeldbank en tijdschriftenviewer) van het Regionaal Archief zodat verenigingen hun eigen collecties kunnen tonen, terwijl deze ook integraal doorzoekbaar zijn via de website van het RHCA;
- Beschikbaar stellen van het archiefdepot voor opslag van unieke (papieren) collecties van deze verenigingen en erfgoedinstellingen, om deze te behouden voor verval en/of schade;
- Samenwerken bij het ontsluiten van deze bronnen.

Ook dit jaar zijn er in de tijdschriftenviewer jaargangen opgenomen van de tijdschriften van historische verenigingen uit de regio. Inmiddels zijn 25 van de bijna 30 periodieken van historische verenigingen uit de regio digitaal doorzoekbaar via onze website.
Er maken acht historische verenigingen gebruik van de mogelijkheid om (delen van) hun beeldcollecties via de beeldbank van het Regionaal Archief op internet beschikbaar te stellen. Van het uitgebreidere platform, waar de historische verenigingen en kleinere musea hun collectie kunnen opnemen en op hun eigen website of die van het Regionaal Archief beschikbaar stellen voor het brede publiek, maken inmiddels drie instellingen gebruik, terwijl meerdere instellingen zich hier op voorbereiden.

Organisatie

De organisatie ziet er globaal als volgt uit:

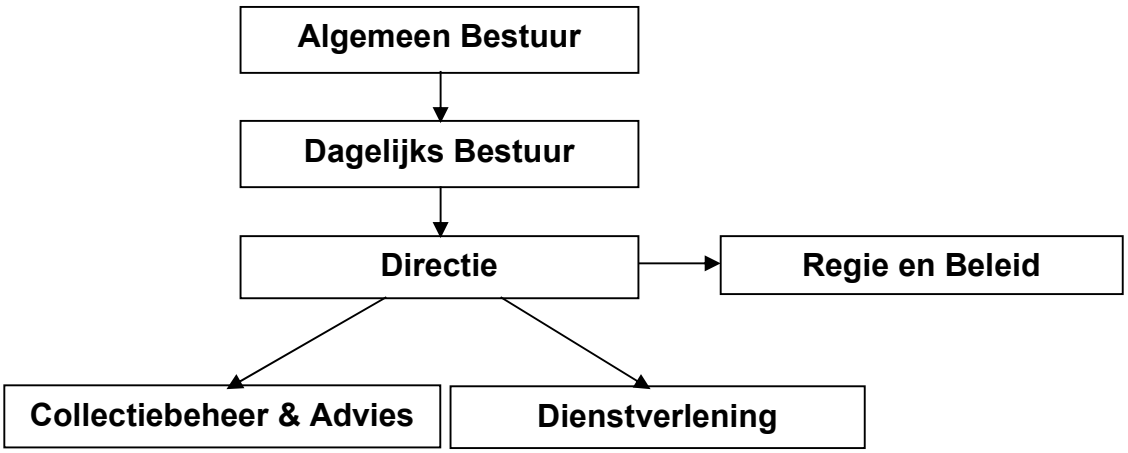

'Wat heeft het gekost?'

Baten en lasten 2023
Programma Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

Totaal baten	€ 2.972.701
Totaal lasten	€ 2.505.884
Resultaat	€ 466.817 positief

Als gevolg de verslaggevingsvoorschriften voor Gemeenschappelijke Regelingen is de exploitatie verdeeld in een uitvoeringsdeel en een deel overhead. Bij het programma wordt alleen het uitvoeringsdeel weergegeven.

Na correctie van dit programmaresultaat voor de kosten van overhead en de onttrekkingen aan de reserves, ontstaat het uiteindelijke resultaat van € 36.703 negatief.

1.1.1 Baten en Lasten Regionaal Archief 2023

Overzicht baten en lasten

Realisatie 2023	Baten	Lasten	Saldo
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	2.972.701	2.505.884	466.817
Algemene Dekkingsmiddelen			
Overhead	2.060	505.580	-503.520
Heffing VPB			
Bedrag onvoorzien			
Saldo van baten en lasten	**2.974.761**	**3.011.464**	**-36.703**
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:			
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	-		-
Mutatie reserves	**-**	**-**	**-**
Resultaat	**2.974.761**	**3.011.464**	**-36.703**

In dit overzicht is het programmaresultaat zoals voorgeschreven door het BBV apart gepresenteerd van de overhead. Het negatieve resultaat over 2023 is voornamelijk het gevolg van hoger dan begrote opbrengsten op aanvullende diensten tegenover hogere loon- en huisvestingskosten. De loonkostenontwikkeling vanuit de vastgestelde CAO is aanzienlijk hoger geweest dan de compensatie die hiervoor is ontvangen. Hiernaast zijn hogere lasten van nagekomen kosten te zien waartegenover deels hogere baten van dienstverlening aan derden gerealiseerd zijn.

Zie de jaarrekening voor een nadere toelichting.

1.2 Paragrafen

1.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De financiële positie van het RHCA wordt bepaald door het weerstandsvermogen. De Algemene Reserve heeft als doel de onverwachte en niet begrote kosten te dekken zodat bij tegenvallers niet meteen een beroep gedaan zou hoeven te worden op de deelnemers. Eind 2023 (voor de bestemming van het resultaat over 2023 van € 36.703 negatief) bedroeg het eigen vermogen van het RHCA € 354.946. Dit was als volgt verdeeld:

Algemene Reserve	€ 69.302
Bestemmingsreserve Duurzaamheid en Lastenstijging	€ 322.346
Totaal reserves	€ 391.648
Nog te bestemmen resultaat	€ 36.703-/-

Algemene Reserve

De Algemene Reserve bedroeg per 1-1-2023 € 69.302. Het maximum dat is ingesteld voor de algemene reserve bedraagt 2,5% van het kostentotaal. Voor 2023 bedraagt dit maximum € 75.287. In het voorstel voor resultaatbestemming wordt daarom een aanvulling van de algemene reserve van € 5.985 opgenomen.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve Duurzaamheid en Lastenstijging
Het Algemeen Bestuur heeft bij de behandeling van de jaarstukken 2022 besloten tot het vormen van een bestemmingsreserve Duurzaamheid en Lastenstijging. Deze is gevormd uit de resultaten van eerdere bestemmingsreserves voor Digitalisering, voor Egalisatie Exploitatie Aanvullende Diensten en het positief resultaat over 2022. In totaal bedraagt deze reserve € 322.346. De reserve is gevormd om voorbereid te zijn op de mogelijk aanzienlijke investeringen die noodzakelijk zijn in de huisvesting, met name vanwege het hoge energieverbruik van de klimaatinstallatie, die inmiddels deels afgeschreven is. Bij renovatie van deze installatie wordt gestreefd naar een duurzamere installatie. Dit verkleint het risico op eventuele lastenstijgingen (bijvoorbeeld m.b.t. de energiemarkt e.d.) en draagt bij aan de energietransitie. Met dit besluit wordt gestreefd naar bestendiging van de stabiele financiële positie van het Regionaal Historisch Centrum voor de komende jaren.

Onderscheiden risico's met mogelijke financiële gevolgen
Begin 2024 zijn (cf de Kadernota 2025) de volgende risico's te onderscheiden die effect kunnen hebben op de financiële huishouding van het Regionaal Historisch Centrum:

Benodigde weerstandscapaciteit	Maximaal risico	Risico	Bedrag risico
1. Minder opbrengst aanvullende diensten	€ 50.000	Laag	€ 12.500
2. Hogere energiekosten	€ 70.000	Hoog	€ 52.500
			€ 65.000

Toelichting:
1. Het risico op lagere opbrengsten op het depotgebruik betreft voornamelijk de mogelijkheid dat derde-partijen die archief bij ons hebben geplaatst, contracten opzeggen. Deze partijen betreffen echter al lang lopende contracten die grotendeels door zullen lopen.

2. De stijging van de energiekosten is de afgelopen tijd aanzienlijk geweest. Dit is te merken in de exploitatie over 2023. De prijzen wijzigen snel en ontwikkelingen in de wereld die hierop van invloed zijn volgen elkaar snel op. Om voorbereid te zijn op de negatieve gevolgen ervan, is het raadzaam om dit risico niet te onderschatten.

In totaal resulteert dit in de volgende bedragen voor benodigd weerstandsvermogen:

Onderwerp	Bedrag	Kans op voordoen in 2024	Benodigd weerstands-vermogen
1. Minder opbrengst aanvullende diensten	€ 50.000	25%	€ 12.500
2. Hogere energiekosten	€ 70.000	75%	€ 52.500
Totaal benodigd weerstandsvermogen:			**€ 65.000**
Beschikbaar weerstandsvermogen (algemene reserve):			**€ 69.302**

De stand van de Algemene Reserve per eind 2023 bedraagt voor resultaatbestemming € 69.302 zodat het weerstandsvermogen voldoende is om de aanwezige risico's per eind 2023 te dekken.

1.2.2 Bedrijfsvoering

Ondersteuning
De financiële ondersteuning en de ondersteuning op het gebied van personeelszaken is uitbesteed aan de GGD Hollands Noorden. Ondersteuning op het gebied van automatisering en facilitair beheer verzorgt het RHCA deels zelf en wordt deels uitbesteed.

Automatisering
Het automatiseringsbeleid blijft, naast het ontwikkelen van het e-depot, gericht op verbetering van stabiliteit, transparantie en communicatie.

Investeringsbeleid
In het kader van de voorschriften BBV zullen de vervangingen die een langere economische levensduur hebben, moeten worden geactiveerd. Gebruikelijk is dat aanschaffingen kleiner dan € 10.000 niet als investeringen worden gezien.

Rechtmatigheidsverantwoording
Met ingang van het verslagjaar 2023 neemt het dagelijks bestuur van het Regionaal Archief een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. In 2023 zijn de werkzaamheden uitgevoerd om hieraan te voldoen. De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in paragraaf 3.1 en de analyse op rechtmatigheid in paragraaf 2.3. Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd, die de rapportagegrens overschrijden.

1.2.3 Beleidsindicatoren

In de onderstaande tabel zijn de volgens het BBW relevante beleidsindicatoren opgenomen.

Omschrijving	Score
Inwoners (1-1-2022; de basis voor de berekening)	454.513
Apparaatskosten	1.493.942
Apparaatskosten per inwoner	**3,29**
Formatie (exclusief inhuur)	19,83
Formatie per 1.000 inwoners	**0,044**
Bezetting (exclusief inhuur)	17,70
Bezetting per 1.000 inwoners	**0,039**
Kosten inhuur derden	202.585
Loonsom (exclusief overige personeelslasten)	1.437.586
Externe inhuur in % van loonsom	**14,09%**
Overheadlasten	505.580
Totale lasten	3.011.464
Overhead in % van totale lasten	**16,79%**

1.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen die bij het Regionaal Archief aanwezig zijn, hadden per 31-12-2022 een boekwaarde van € 22.901. Investeringen zijn in 2023 niet gedaan en er is € 8.545 afgeschreven zodat de boekwaarde per 31-12-2023 een bedrag van € 14.355 bedraagt. Zie voor een nader inzicht in het verloop van de boekwaarde de toelichting op de balans op pagina 27.

De boekwaarde bestaat geheel uit machines/apparaten en installaties.

1.2.5 Financiering

Algemeen
De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.
Het in het Algemeen Bestuur vastgestelde Treasurystatuut vormt het kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie. Hieronder gaan we in op de belangrijkste onderdelen ervan.

Renterisico
Er zijn geen gelden uitgezet. Daarom wordt in de begroting geen rekening gehouden met de daarmee samenhangende rentebaten. De financiële positie van het Regionaal Archief gaf in 2023 geen aanleiding om externe financiering af te sluiten.

Rentevisie
De rentevisie is vastgelegd in het Treasurystatuut RHCA en luidt als volgt: de rentevisie van het Regionaal Archief is in het bijzonder gebaseerd op de visies van het Centraal Planbureau, de Nederlandse Bank en de Europese Centrale Bank.

Kredietrisico
Het Regionaal Archief heeft geen gelden verstrekt en loopt daardoor geen kredietrisico. Verder heeft het Regionaal Archief geen garanties verstrekt.

Koersrisico
Het Regionaal Archief heeft geen vastrentende gelden uitstaan.

Derivaten
Het Regionaal Archief zal geen derivaten gebruiken.

EMU-saldo
Het resultaat vóór mutaties in de reserves bedraagt € 36.703 negatief. Vermeerderd met de afschrijvingen (€ 8.545) en verminderd met de investeringen (€ 0), bedraagt het EMU-saldo over 2023 € 28.157 negatief.

Beoordeling financiële positie
De financiële positie van het Regionaal Archief is ondanks het negatieve resultaat goed te noemen. De Algemene Reserve is op het maximale niveau van 2,5% van de lasten en er is een bestemmingsreserve aanwezig voor de risico's die worden gelopen. Het resultaat over 2023 is negatief. De reden hiervoor is een combinatie van eenmalige nagekomen lasten, extra baten uit meer dienstverlening aan derden en hogere salarislasten als gevolg van de CAO-ontwikkelingen die tot meer lasten hebben geleid dan waarvoor compensatie in de gemeentelijke bijdrage was opgenomen. De uitdaging wordt om de eventuele komende ontwikkelingen het hoofd te kunnen blijven bieden.

Als gevolg van de nog steeds positieve financiële positie en tevens door afspraken omtrent het betaaltempo van de gemeentelijke bijdragen is het niet noodzakelijk geweest om externe financiering aan te trekken.

Financiële kengetallen
De kengetallen die hierbij op het RHCA van toepassing zijn betreffen de netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte. De kengetallen m.b.t. de grondexploitatie en de belastingcapaciteit zijn voor het RHCA niet van toepassing.

	Verloop van de kengetallen			
Kengetal	**streefwaarden**	**realisatie 2022**	**begroting 2023**	**realisatie 2023**
Netto schuldquote	<5%	-12,8%	-7,9%	-11,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<5%	-12,8%	-7,9%	-11,4%
solvabiliteitsratio	5-10%	29,4%	25,6%	24,9%
structurele exploitatieruimte	2,5%	2,2%	0,4%	1,2%

Netto schuldquote
Het getal weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de inkomsten. Het geeft een indicatie welk beslag de rentelasten en aflossingen op de begroting leggen. Hoe lager de netto schuldquote hoe beter.

Definitie:	Berekening 2023
Netto schuld ÷ Inkomsten exploitatie (excl. mutaties reserves) x 100%	-340.591 / 2.974.761 x 100%

Onder netto schuld wordt verstaan de langlopende en kortlopende schulden minus de langlopende en kortlopende vorderingen en uitzettingen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is gelijk aan de netto schuldquote, omdat het Regionaal Archief geen leningen heeft verstrekt.

De schuldquote is eind 2023 van vergelijkbare omvang met eind 2022. Er is geen sprake van een netto schuld en dus is dit kengetal kleiner dan nul.

Solvabiliteit
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin het Regionaal Archief in staat is haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de ratio, hoe beter.

Definitie:	Berekening 2023
(Eigen vermogen ÷ Balanstotaal) x 100%	354.946 / 1.426.402 x 100%

De solvabiliteit is ongeveer op begrotingsniveau. Het Regionaal Archief is financieel gezond en staat er qua solvabiliteit prima voor.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Hoe hoger hoe beter. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Definitie:	Berekening 2023
(Saldo van de structurele baten en lasten en saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves) ÷ (totale baten (excl. mutaties reserves)) x 100%	34.380 / 2.974.761 x 100%

Dit kengetal is verminderd maar blijft positief. De lasten zijn bijna volledig structureel en slechts beperkt te beïnvloeden en de baten blijven voor het gedeelte boven de gemeentelijke bijdragen afhankelijk van externe partijen. Dit houdt een mogelijkheid in dat deze wegvallen en dus minder structureel zijn dan de lasten. De omvang van de baten blijft afhankelijk van de lopende contracten.

1.2.6 Overzicht overhead

Door het vernieuwde BBV worden de lasten (en baten) van de overhead apart weergegeven. Dit betekent dat alle lasten (en baten) voor sturing en ondersteuning van het primaire proces verantwoord worden onder overhead en dat alle bedrijfskosten en diensten die direct verbonden zijn aan de dienstverlening (en gericht zijn op de externe klant of/en inwoner) zijn opgenomen binnen het programma.

Overhead - totaal baten en lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Totaal Baten	4.101	-	2.060
Totaal Lasten	480.860	483.426	505.580
Resultaat	476.759-	483.426-	503.520-

1.2.7 Verbonden partijen

Er wordt intensief samengewerkt met andere archiefdiensten en met de in het werkgebied bestaande musea, historische verenigingen, bibliotheken, archeologische diensten en afdelingen monumentenzorg. Echter het Regionaal Archief staat financieel en bedrijfsmatig geheel los en zelfstandig van deze organisaties.

1.2.8 Vennootschapsbelasting

Per 2016 zijn de decentrale overheden en dus ook het Regionaal Archief onder Vennootschapsbelasting (VPB) komen te vallen. Een groot deel van de taken van het Regionaal Archief is vrijgesteld. Voor met name de dienstverlening aan derden valt het Regionaal Archief echter wel onder de vennootschapsbelasting. De aangiften vennootschapsbelasting over 2016 t/m 2022 zijn vastgesteld en er is geen vennootschapsbelasting verschuldigd. De aangifte over 2023 toont evenmin een te betalen bedrag maar deze is nog niet vastgesteld.

2. JAARREKENING

2.1. BALANS (in €)

ACTIVA	31-12-2023		31-12-2022	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa		**14.355**		**22.901**
Investeringen met een economisch nut :				
Overige investeringen met een economisch nut	14.355		22.901	
Totaal vaste activa		**14.355**		**22.901**
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**988.735**		**916.306**
Vorderingen op openbare lichamen	982.847		916.166	
Overige vorderingen	5.889		140	
Liquide middelen		**244.768**		**244.816**
Kassaldo	1.608		604	
Banksaldi	243.161		244.212	
Overlopende activa		**178.544**		**148.539**
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	178.544		148.539	
Totaal vlottende activa		**1.412.047**		**1.309.662**
TOTAAL		**1.426.402**		**1.332.562**

PASSIVA	31-12-2023		31-12-2022	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		**354.946**		**391.648**
Algemene reserve	69.302		68.174	
Bestemmingsreserves	322.346		205.498	
Resultaat na bestemming	-36.703		117.977	
Totaal vaste passiva		**354.946**		**391.648**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**37.363**		**9.597**
Overige schulden	37.363		9.597	
Overlopende passiva		**1.034.094**		**931.317**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	273.436		251.681	
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedings-doel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	760.659		679.636	
Totaal vlottende passiva		**1.071.457**		**940.914**
TOTAAL		**1.426.402**		**1.332.562**

2.2 PROGRAMMAREKENING 2023 (in €)

Baten en lasten Regionaal Archief per programma

Baten:	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regionaal Historisch Centrum	2.869.626	2.894.142	2.972.701
Overhead	4.101	-	2.060
Totaal baten	2.873.727	2.894.142	2.974.761

Lasten:	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regionaal Historisch Centrum	2.291.239	2.410.716	2.505.884
Overhead	480.860	483.426	505.580
Totaal lasten	2.772.099	2.894.142	3.011.464

Saldo van baten en lasten	101.629	0	36.703-

Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves	16.344	-	-
Mutatie reserves	16.344-	-	-

Resultaat	**117.973**	**-**	**36.703-**

Begrotingsrechtmatigheid

Ten opzichte van de begroting is er in totaal een overschrijding te zien op de lasten van 4,1% (€ 117.322 ten opzichte van € 2.894.142). De hogere CAO-vaststelling (te zien in de optelling van de lasten van eigen personeel en het personeel van derden), de hogere energielasten en de materiële lasten (waaronder de kosten van het realiseren van een boek (gecompenseerd door hogere baten) en nagekomen incidentele lasten) zijn de voornaamste oorzaken hiervoor. De overschrijding wordt goeddeels gecompenseerd door hogere opbrengsten zodat de begrotingsonrechtmatigheid beperkt wordt. Het bestuur wordt periodiek geïnformeerd over de ontwikkelingen op financieel gebied. Het bestuur is daarmee op de hoogte van over- en onderschrijdingen. In de tussentijdse cijfers is aangegeven dat het saldo negatief zou worden. Het uiteindelijke saldo is iets negatiever uitgekomen dan de halfjaarcijfers aangaven. Met het vaststellen van deze jaarstukken is geen sprake van onrechtmatigheid m.b.t. het kostentotaal. Het uiteindelijke negatieve saldo bedraagt € 36.703.

De lasten passen binnen het bestaande beleid. De Algemene Reserve bedraagt per 31-12-2023 € 69.302, zijnde de maximale toegestane omvang per eind 2022. Het maximum van de algemene reserve per eind 2023 bedraagt € 75.287 (2,5% van het kostentotaal). In het voorstel voor resultaatbestemming zal o.a. een voorgestelde dotatie opgenomen zijn om te komen tot dit maximum.

2.3. ANALYSE RECHTMATIGHEID

De rechtmatigheidsverantwoording (zie 3.1) heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Het algemeen bestuur heeft de verantwoordingsgrens en rapportagegrens vastgesteld ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording.

Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording
De verantwoordingsgrens bedraagt € 89.000

- Het dagelijks bestuur hanteert een verantwoordingsgrens ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording van 3% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves.
- Wanneer rechtmatigheidsafwijkingen de verantwoordingsgrens overschrijden, worden deze in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en toegelicht.

De rapportagegrens is € 30.000.

- Het dagelijks bestuur hanteert een rapportagegrens van 1% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording.
- Wanneer rechtmatigheidsafwijkingen de rapportagegrens overschrijden, worden deze in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht en welke maatregelen worden genomen om deze in de toekomst te voorkomen.

Begrotingscriterium
De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. In de financiële verordening Regionaal Historisch Centrum Alkmaar zijn de afspraken opgenomen over begrotingsrechtmatigheid. Het uitgangspunt is het niveau van baten en lasten, waarop het algemeen bestuur de begroting heeft vastgesteld alsmede de investeringen.

De jaarrekening 2023 laat met betrekking tot de lasten een overschrijding van de begroting zien van € 117.322.
De baten zijn € 80.619 hoger dan de begroting, die de lastenstijging goeddeels compenseert. In de tussentijdse cijfers is een eveneens een negatief resultaat geprognotiseerd dat exclusief de nagekomen lasten negatiever was dan het gerealiseerde resultaat.
De (bijna volledige) compensatie van de hogere lasten door hogere baten, alsmede het feit dat het bestuur op de hoogte was van de overschrijding zorgt ervoor dat Het Regionaal Historisch Centrum binnen het financiële kader van de geautoriseerde begroting en de tussentijdse cijfers heeft gehandeld.

In 2022 was er voor materiele vaste activa een investeringsbudget van € 80.000 opgenomen in de begroting. Voor 2023 is geen investeringsbudget in de begroting opgenomen. De voorziene investeringen uit 2022 zijn nog niet tot uitvoering gekomen en ook in 2023 zijn geen investeringen gepleegd. De investeringen blijven daarmee binnen het geautoriseerde kader van de begroting 2023.

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Het Regionaal Archief Alkmaar heeft over 2023 conform een vastgesteld interne controleplan de verbijzonderde interne controle uitgevoerd. Hierbij zijn op basis van werkprogramma's de risicovolle processen gedefinieerd, interne controlemaatregelen gesteld en bevindingen gedaan die impact hebben op het voorwaardencriterium. De controles zijn uitgevoerd op de volgende processen: personeel en salarissen, inkoop en aanbesteding, deelnemersbijdragen van gemeenten, baten verhuur ruimten derden en ICT omgeving. Op basis van de interne controlemaatregelen en bevindingen wordt gesteld dat het Regionaal Archief voldoet aan de eisen van het voorwaardencriterium.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
Het misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en eigendommen bij financiële beheershandelingen. Het gaat hierbij om M&O risico's bij regelingen waarbij externe belanghebbenden buiten het Regionaal Archief Alkmaar in het kader van regelingen gegevens moeten verstrekken om financiële middelen te verkrijgen (bijvoorbeeld bij het verstrekken van uitkeringen en voorzieningen in het sociaal domein, verstrekken van subsidies, vergunningverlening, leges etc). Het Regionaal Archief Alkmaar kent dergelijke regelingen niet en het is daarom niet noodzakelijk om aanvullende regels te stellen ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Misbruik en oneigenlijk gebruik heeft niet alleen betrekking op misbruik van middelen. Het kan ook gaan om misbruik van data. Met betrekking tot data in het ERP-systeem waar via de GGD Hollands Noorden gebruik van wordt gemaakt (AFAS-software) is er verbijzonderde interne controle uitgevoerd op autorisatiebeheer, toegangsrechten, loginformatie, wachtwoordbeheer, wijzigingsbeheer, toegangsbeveiliging en back-up en recovery procedures. De interne controlemaatregelen voldoen om risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik van deze data zoveel mogelijk te beperken. Ook heeft de GGD HN specifiek beleid opgesteld in het kader van informatiebeveiliging en gegevensbescherming. Het Regionaal Archief Alkmaar sluit hierop aan.

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude, dat vanuit controlestandaarden van de accountant als volgt gedefinieerd kan worden 'Een opzettelijke handeling door een of meer leden van het management, met governance belaste personen, werknemers of derden, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te verkrijgen'.
In de Financiële verordening Regionaal Historisch Centrum Alkmaar zijn de uitgangspunten opgenomen voor de financiële organisatie, financieel beheer en interne controle. Dit vormt tevens de basis voor de frauderisicobeheersing. Het Regionaal Archief heeft (deels via de GGD Hollands Noorden) de volgende maatregelen getroffen:

- Er zijn interne controleprocedures geïmplementeerd die ervoor zorgen dat financiële transacties nauwkeurig worden geregistreerd en gecontroleerd.
- Duidelijke scheiding van taken binnen de (financiële) organisatie.
- Er is toezicht en monitoring op financiële activiteiten.
- De uitvoering van verbijzonderde interne controles in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording.

Daarnaast kent Het Regionaal Archief Alkmaar preventieve maatregelen in de vorm van integriteitseisen die verwoord zijn in het personeelshandboek. Deze eisen bevatten gedragsnormen en ethische richtlijnen die de basis vormen voor een integere en ethische bedrijfscultuur. Dit kan het bewustzijn vergroten en fungeren als een preventieve maatregel tegen fraude. Er zijn geen gevallen van fraude bekend.

2.4. TOELICHTINGEN

2.4.1 Grondslagen financiële verslaglegging

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden vanaf het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, als deze naar verwachting duurzaam is.
In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Bedrijfsgebouwen	25 jaar
Machines, apparaten en installaties	4 tot 10 jaar
Overige materiële vaste activa (Digitalisering)	10 jaar

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen
De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi-) publieke sector heeft het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar zich gehouden aan de Beleidsregels WNT 2023.

2.4.2 Toelichting op de balans

ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Overige investeringen met een economisch nut	**14.355**	**22.901**

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Bedrijfsgebouwen	-	-
Machines, apparaten en installaties	14.355	22.901
Overige materiele vaste activa	-	-
Totaal	**14.355**	**22.901**

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Investeringen	Bijdragen derden	Afschrijvingen	Boekwaarde per 31-12-2023
Bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	22.901	-	-	8.545	14.355
Overige materiele vaste activa	-	-	-	-	-
Totaal	**22.901**	**-**	**-**	**8.545**	**14.355**

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen	**31-12-2023**	**31-12-2022**
Gemeenten	160	131.616
Rijk (vordering i.v.m. Schatkistbankieren)	982.687	784.550
Vorderingen op openbare lichamen	**982.847**	**916.166**

Overige vorderingen	**31-12-2023**	**31-12-2022**
Debiteuren	5.889	140
Stand ultimo boekjaar	**5.889**	**140**

Liquide middelen

	31-12-2023	**31-12-2022**
Kassaldo	1.608	604
Banksaldi	243.161	244.212
Stand ultimo boekjaar	**244.768**	**244.816**

Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2023	31-12-2022
De van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op specifieke uitkeringen:	-	-
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:		
Fox/WSO-systeembeheer	13.510	15.210
Vitec Memorix	122.176	
Gebruikersvereniging Ambachtsschool	3.246	3.501
Picturae		118.913
Overige	39.611	10.916
Totaal	**178.544**	**148.539**

PASSIVA

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserve	69.302	68.174
Bestemmingsreserves	322.346	205.498
Resultaat na bestemming	36.703-	117.977
Totaal	**354.946**	**391.648**

Het verloop van de reserves wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Reserves	31-12-2022	Toevoeging	Onttrekkingen uit bestemmings-reserve	Bestemming resultaat vorig boekjaar	31-12-2023
Algemene reserve	68.174			1.128	69.302
Bestemmingsreserves:					
- Digitalisering	55.498			- 55.498	-
- Egalisatie Exploitatie Aanvullende Diensten	150.000			- 150.000	-
- Duurzaamheid en lastenstijging	-			322.346	322.346
Totaal	**273.671**	**-**	**-**	**117.977**	**391.648**

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 12 juli 2023 is de programmaverantwoording over 2022 vastgesteld, waarbij is bepaald dat de Algemene Reserve wordt aangepast aan het maximum van 2,5% van het kostenniveau en waarbij de rest van het positieve saldo (€ 116.849) gedoteerd wordt aan de te vormen bestemmingsreserve Duurzaamheid en lastenstijging. Tevens is ingestemd met het overhevelen van de saldo van de bestemmingseserves Digitalisering en Egalisatie Exploitatie Aanvullende Diensten naar deze bestemmingsreserve. Als gevolg hiervan heeft de nieuw gevormde bestemmingsreserve per eind 2023 een omvang van € 322.346.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	31-12-2023	31-12-2022
Overige schulden < 1 jaar	37.363	9.597
Totaal	**37.363**	**9.597**

Overlopende passiva

De van Europese en Nederlandse overheids-lichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	31-12-2023	31-12-2022
Vooruitgefactureerde bijdragen van gemeenten	760.659	679.636
Totaal	**760.659**	**679.636**

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen:	31-12-2023	31-12-2022
Belastingdienst-Loonbelasting dec '23 ('22)	104.800	94.798
Belastingdienst-Omzetbelasting dec '23 ('22)	83.473	63.318
Te betalen salarisverplichtingen	1.812	64
Te betalen pensioenverplichtingen	18.809	19.495
Te betalen accountantskosten	7.000	9.800
Te betalen kosten externe inhuur Ypublic	12.260	
Te betalen correctie dienstverlening 2020-2022	34.614	
Te betalen Picturae mbt 2023 (2022)		20.272
Project Videotulen+Digitalisering Kessler-De Lange	4.233	7.755
Te betalen inzake digitalisering		23.537
Diversen	6.434	12.643
Totaal	**273.436**	**251.681**

2.4.3 Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Voor de huisvesting van het Regionaal Archief aan de Bergerweg zijn twee contracten afgesloten. De huurverplichtingen voor het hoofdgebouw bedragen € 256.430 voor 2024. Het huurcontract hiervoor is afgesloten tot 12 december 2030. Voor het depot is voor 2023 € 621.934 verschuldigd. Dit contract heeft een looptijd tot 31 mei 2033. De verplichtingen voor dit contract voor de komende 10 jaar zijn als volgt:

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen	verplichting 2024	Verplichting na 1-5 jaar	>5 jaar - t.m. 10 jaar
Huur kantoor (contract tot 12 december 2030)	256.430	1.025.719	499.511
Huur depot (contract tot 31 mei 2033)	621.934	2.487.735	2.745.028
	878.364	3.513.454	3.244.539

2.4.4 TOELICHTING OP DE PROGRAMMAREKENING

Baten:	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Verrichte diensten	198.454	177.014	237.474
Gemeentelijke bijdragen	2.639.900	2.717.128	2.718.505
Incidentele baten	35.373	-	18.783
Totaal baten	2.873.727	2.894.142	2.974.761

Lasten:	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Salarissen	1.386.299	1.461.843	1.437.586
Overige personele lasten	38.922	28.640	50.536
Personeel van derden	138.264	167.427	202.585
Kapitaallasten	36.718	20.545	8.545
Huisvestingskosten	854.909	900.974	946.185
Kosten automatisering	149.299	158.745	160.415
Digitalisering	44.191	51.150	12.939
Materiële kosten	69.854	58.240	86.916
Directe productkosten	53.643	46.578	63.420
Incidentele lasten			42.337
Totaal lasten	2.772.099	2.894.142	3.011.464

Saldo van baten en lasten	101.629	-	36.703-

Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves	16.348	-	-
Mutatie reserves	16.348-	-	-

Resultaat	**117.977**	**-**	**36.703-**

Het resultaat over 2023 is beperkt negatief, ondanks de forse CAO-aanpassing in relatie tot de compensatie die voor loonkostenontwikkelingen ontvangen is. De oorzaak voor de hogere lasten is met name gelegen in hogere huisvestingslaten (energie) maar er zijn ook hogere personele lasten (incl inhuur), hogere materiële lasten (kleine aanschaffingen en wat extra onderhoud) en nagekomen incidentele lasten als gevolg van een correctie op eerdere opbrengsten. De hogere lasten worden goeddeels gecompenseerd door hogere opbrengsten dan begroot was (met name door renteontvangsten en diensten voor derden).

Analyse van het resultaat

BATEN

Verrichte diensten

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Verrichte diensten	198.454	177.014	237.474

De opbrengsten zijn hoger dan begroot, met name door extra geleverde aanvullende diensten.

Gemeentelijke bijdragen

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Gemeentelijke bijdragen	2.639.900	2.717.128	2.718.505

Incidentele baten

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Incidentele baten	35.373	0	18.783

De incidentele baten in 2022 betreffen met name de positieve afrekening op energielasten over 2021. In 2023 worden deze gevormd door diverse positieve afrekeningen m.b.t. 2022 (o.a. mbt dataverkeer).

LASTEN

Personeelskosten

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Salarissen	1.386.299	1.461.843	1.437.586
Overige personele lasten	38.922	28.640	50.536
Totaal Personeelskosten	**1.425.221**	**1.490.483**	**1.488.122**

Onder de post salarissen worden de salariskosten en de sociale lasten van de medewerkers van het Regionaal Archief verantwoord. Onder salariskosten wordt het bruto bedrag van de aan het boekjaar toe te rekenen lonen verstaan, vermeerderd met de sociale lasten, de uitbetaalde vakantiegeldrechten en de uitbetaalde eindejaarsuitkering. De sociale lasten betreffen de ter zake van de werknemersverzekeringen verschuldigde werkgeverslasten, evenals het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening. De overige personele lasten zijn kosten van personeelsvoorzieningen, reiskostenvergoedingen en overige personeelskosten. De gerealiseerde personeelskosten zijn in 2023 vergelijkbaar met de begroting maar wel met een lagere bezetting. Dit wordt veroorzaakt door de ruime CAO-aanpassing die niet gecompenseerd is. Door vacatureruimte is wel extra personeel van derden ingezet.

Personeel van derden

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Personeel van derden	138.264	167.427	202.585

De kosten van personeel van derden zijn hoger als gevolg van tijdelijke inhuur op vacatureruimte.

Kapitaallasten

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Afschrijvingen investeringen	36.718	20.545	8.545

Huisvestingskosten

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Bergerweg 1	854.909	900.974	946.185
Totaal Huisvestingskosten	**854.909**	**900.974**	**946.185**

De huisvestingskosten zijn aanzienlijk hoger uitgevallen dan begroot, met name als gevolg van de hogere energieprijzen die sinds eind 2022 door de verhuurder in rekening zijn gebracht.

Kosten automatisering

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Kosten automatisering	149.299	158.745	160.415

Digitalisering

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Digitalisering	44.191	51.150	12.939

In 2023 is minder uitgevoerd m.b.t. digitalisering om de exploitatie zoveel mogelijk sluitend te houden. Indien er weer ruimte is, zal hier weer meer aandacht aan besteed worden.

Materiële kosten

Specificatie materiële kosten	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aanschaf meubilair	11.715	6.343	16.341
PR en voorlichting	2.061	4.149	4.392
Kantoorbehoeften	4.811	4.747	5.154
Frankeerkosten	4.448	5.275	6.280
Telefoonkosten	2.096	1.500	314
Representatiekosten	942	5.275	1.796
Onderhoud kantoormachines	3.155	1.582	2.881
Accountantskosten	14.000	10.511	14.000
Bedrijfsgezondheidszorg	2.405	2.593	2.509
Verzekeringen	4.467	4.005	5.325
Kosten kopiëren	-	259	22
Lasten voorgaand boekjaar	207	-	-
Overige kosten	19.546	12.000	27.903
Totaal Materiële kosten	**69.854**	**58.240**	**86.916**

Het totaal van de materiële kosten komt wat hoger uit dan begroot. De oorzaak hiervoor is o.a. gelegen in aanpassingen die nodig waren in het depot als gevolg van onderhoud en wat extra aanschaffingen van klein meubilair. Tevens zijn de accountantskosten hoger dan in de begroting opgenomen omdat de nieuwe aanbesteding nog niet in de begroting verwerkt was.

Directe productkosten

Specificatie directe productkosten	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aanschaf bibliotheek	13.251	4.220	2.915
Aanschaf atlas	463	3.692	1.360
Restauratie	4.322	5.275	9.518
Conservering	4.548	5.275	8.425
Abonnementen en tijdschriften	7.535	7.121	5.862
Film	1.475	2.637	-
Kosten E-depot	3.073	-	-
Educatie	225	4.431	-
Druk-/bindwerk	11.256	8.431	24.671
Contributies/DIVA	7.495	5.495	10.669
Totaal Directe productkosten	**53.643**	**46.578**	**63.420**

In 2023 zijn hogere kosten geweest dan begroot voor druk- en bindwerk als gevolg van de ruime aandacht voor het herdenkingsboek Joods Alkmaar. Voor deze publicatie zijn dekkende bijdragen ontvangen die onder de overige opbrengsten zijn verantwoord.

Incidentele lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Incidentele lasten	0	0	42.337

In 2023 zijn nagekomen lasten opgenomen uit eerdere jaren. Deze hebben met name betrekking op een afrekening van kosten van digitale opslag (€ 7.000) en een correctie op eerder verantwoorde opbrengsten (€ 35.000).

2.4.5 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector (WNT)

In het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-) publieke sector, is het Regionaal Historisch Centrum gehouden de namen en salarisgegevens van de topfunctionarissen in de programmaverantwoording op te nemen.

Als topfunctionarissen kwalificeren alleen de directeur en de leden van het bestuur. Lidmaatschap van het bestuur geschiedt onbezoldigd. Voor de leden van het bestuur geldt geen feitelijk dienstverband. Inzet geschiedt vanuit de functie bij de deelnemende gemeente.

Overzicht leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	P. Post
Functiegegevens	Directeur + secretaris AB en DB
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,00
(Fictieve) dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	130.781
Beloningen betaalbaar op termijn	21.725
Subtotaal	*152.506*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totale bezoldiging 2023	**152.506**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2022	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/12 - 31/12
Deeltijdfactor 2022 in fte	1,00
(Fictieve) dienstbetrekking	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	123.913
Beloningen betaalbaar op termijn	21.888
Totale bezoldiging 2022	**145.801**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum 2022	216.000

De functie van directeur/secretaris (in dienst per 1-1-2007) is op basis van functiezwaarte en verantwoordelijkheden, conform de hiervoor gehanteerde uitgangspunten, gewaardeerd in functieschaal 14. Op basis van deze inschaling is de brutobeloning (dus inclusief alle werknemers- en werkgeverslasten) over 2023 € 130.781 voor een dienstverband van 40 uur (1,11 fte waar in het vastgestelde model maximaal 1,00 fte ingevuld mag worden). Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenlasten) bedragen in 2023 € 21.725. Dit maakt het totaalbedrag over 2023 € 152.506. Deze bedragen blijven dus ruim onder het in de wet WNT genoemde maximum van € 223.000 voor 2023.

Overzicht topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.900 of minder

Topfunctionaris	Rol in bestuur	Functie
mw. A. Schouten	voorzitter AB en DB	burgemeester Alkmaar
dhr. E. Briët	lid AB	wethouder Bergen
dhr. T. Mans	lid AB (jan-mei 2023)	burgemeester Castricum
mw. K. Heerschop	lid AB (juni-dec 2023)	burgemeester Castricum
dhr. F. Camara	lid AB	wethouder Den Helder
dhr. F. Ruiten	lid AB	wethouder Dijk en Waard
mw. M. ten Bruggencate	lid AB en DB	burgemeester Heiloo
mw. R.A. van Dam	lid AB	burgemeester Hollands Kroon
mw. M.J.P. van Kampen-Nouwen	vice-voorzitter AB en DB	burgemeester Schagen
dhr. M.C. Uitdehaag	lid AB (jan-mei 2023)	burgemeester Texel
dhr. R. van der Zwaag	lid AB (juni-dec 2023)	burgemeester Texel

3.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid van dagelijks bestuur
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheids-verantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 6 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 89.000.

Bevindingen
Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

3.2 Controleverklaring

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 Gemeentelijke bijdrage per gemeente 2023

Gemeente	Aantal inwoners 1-1-2022	Gemeentelijke bijdrage
Alkmaar	110.783	1.082.350
Bergen	29.723	141.481
Castricum	36.263	172.612
Den Helder	56.334	268.150
Dijk en Waard	87.695	417.428
Heiloo	24.417	116.225
Hollands Kroon	48.778	232.183
Schagen	46.833	222.925
Texel	13.687	65.150
Totalen	**454.513**	**2.718.505**

BIJLAGE 2 Overzicht baten en lasten per taakveld 2023

Op grond van de BBV-verslaggevingsvoorschriften zijn Gemeenschappelijke Regelingen als het RHCA verplicht in de programmabegroting een overzicht op te nemen van baten en lasten per te onderscheiden taakveld, alsmede inzicht in de gemeentelijke bijdrage per onderscheiden taakveld. In onderstaand overzicht zijn deze gegevens opgenomen.

Overzicht baten en lasten per taakveld Regionaal Historisch Centrum Alkmaar 2023

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Gemeentelijke bijdrage
0.1 Bestuur	14.000	-	**-14.000**	-
0.4 Overhead	491.580	2.060	**-489.520**	-
0.5 Treasury	-	-	**-**	-
0.10 Mutaties reserves	-	-	**-**	-
5.4 Musea	2.471.269	2.972.701	**501.432**	2.718.505
totaal	**2.976.850**	**2.974.761**	**-2.088**	**2.718.505**

Overigens kan de bijdrage aan het Regionaal Archief bij de gemeenten in het geheel opgenomen worden onder taakveld 5.4 Musea. Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur:

- Musea, exposities
- Archeologie, heemkunde
- Historische archieven.